

Parool zat, had dit blad al de oprichting van 'veemgerichten' aanbevolen ter liquidatie van 'verraders'.¹ In februari '43 beperkte *Het Parool* zich tot de opmerking dat de 'verkalkte schurk' Seyffardt 'zijn loon opgestreken' had.² *De Waarheid* schreef in gelijke geest. Het links-socialistische blad *De Vonk* sprak van 'een daad van rechtvaardigheid . . . die niet op een kruideniersrekening gequiteerd kan worden'³; Seyffardt 'werd als landverrader terechtgesteld', oordeelde *Vrij Nederland*.⁴

Hoe de brede massa reageerde, weten wij niet. Die reacties zullen wel verdeeld geweest zijn en wij nemen daarbij aan dat er onder diegenen die de liquidatie van Seyffardt op zichzelf toejuichten, velen waren die zich toch wel met enige bezorgdheid afvroegen, welke rampen uit de verscherping van de binnenlandse tegenstellingen zouden voortvloeien. 'De mening van het grootste deel der tegenstanders . . . laat zich', aldus het rapport dat uit een publieke-opinie-onderzoek van de NSB resulteerde, 'als volgt karakteriseren: 'Waarom zouden we nu enkele NSB'ers vermoorden en ons alle mogelijke maatregelen op de hals halen, als we ze over enkele maanden allen tegelijk kunnen uitroeien!'⁵

★

Op 8 februari, daags na de aanslag op de Reydons, schreef Mussert twee brieven aan Seyss-Inquart die hij bij nader inzien niet verzond; hij sprak zich daarin tegen de razzia's op de studenten uit, stelde op schrift dat het ophalen van de 'plutocratenzonen' zijn 'volledige instemming' had, en vroeg verlof, bekend te maken 'dat iedere aanslag op leden der NSB vergolden behoort te worden met executies van personen uit communistisch-Joodse kringen tot een aantal als in overeenstemming zal zijn met de zwaarte van het misdrijf' - de gijzelaars in Brabant wenste hij daarentegen in vrijheid te laten stellen.⁶ Wilde hij, 'Leider van het Nederlandse volk', zich opeens gaan opwerpen als pleitbezorger voor dat volk, uitgezonderd de Joden, de 'communisten' en de 'plutocraten'? Daar leek het wel op. Tegen het uitschakelen, c.q. het aanpakken van die laatste drie groepen had hij geen bezwaar. Dat moest dan wèl op ordelijke wijze geschieden! Mussert was dan ook diep

¹ *Het Parool*, 25 (10 okt. 1941), p. 4. ² A.v., 49 (17 febr. 1943), p. 3. ³ *De Vonk*, III, 2 (maart 1943), p. 1. ⁴ *Vrij Nederland*, III, 7 (21 febr. 1943), p. 8. ⁵ NSB, hoofdkwartier, hoofdafd. III, bureau voor bijz. aangelegenheden: 'Mededelingen', no. 2 (febr. 1943), p. 27 (NSB, 239). ⁶ Brief, 8 febr. 1943, van Mussert aan Seyss-Inquart (a.v., 23 d).